

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА	
ПРИМЉЕНО: 07. 02. 2022	
	133/22

Универзитет у Бањој Луци
Факултет политичких наука
Комисија за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу

Предмет: Извјештај о оцјени завршног рада на другом циклусу Студијског програма
Социјални рад кандидата Марка Ружичића

Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци је на својој 133. сједници, донијело одлуку број 08/3.404-6/215 од 17.05.2021. године, којом је именовало Комисију за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу студијског програма социјални рад под називом *Социоекономска обиљежја породица малолетних делинквената - студија случаја: Дневни центар за малолетнике Бања Лука*, кандидата Марка Ружичића, у сљедећем саставу:

1. Доц. др Александар Јанковић, доцент, ужа научна област теоријска социологија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предсједник;
2. проф. др Драгана Шћеповић, ванредни професор, ужа научна област посебна подручја социјалног рада, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан;
3. проф. др Небојша Мацановић, ванредни професор, ужа научна област општа педагогија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан - ментор;

Након што је прегледала и детаљно анализирала завршни рад Марка Ружичића, Комисија подноси Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени урађеног завршног рада на другом циклусу студија под називом
Социоекономска обиљежја породица малољетних делинквената - студија
случаја: Дневни центар за малољетнике Бања Лука

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Марко Ружичић рођен је 30.10.1989. године у Бијељини, Република Српска, Босна и Херцеговина.

Средњу школу, Гимназију општег смјера „Филип Вишњић“, завршио је у Бијељини. Студије социологије уписао је академске 2011/2012. године на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци, а 2019. године је прешао на студиј социјалног рада и стекао звање дипломирани социјални радник. Мастер студије социјалног рада уписао је академске 2019/2020 године на Факултету политичких наука у Бањалуци.

Прво радно искуство стекао је као приправник/волонтер у Дому за старија лица Видово врело. Након годину дана рада у овој установи, радио је мјесец дана као приправник/волонтер у Центру за социјални рад Бијељина. У наведеној установи обављао је широк спектар послова из дјелокруга социјалног радника.

Тренутно је ангажован у УГ Центар за трећу доб у Бањалуци у оквиру пројекта потпоре при запошљавању YOUR JOB – Your Overcoming Unemployment Regionally through Job Opportunities on the Balkans u BiH.

Током средње школе и студија бавио се хуманитарним радом у оквиру Удружења грађана АРА (Агенција за пружање помоћи избјеглицама). Био је ангажован на пословима кућне његе и помоћи старијим особама, на пројектима интеграције расељених лица и повратника, оснаживања ромске популације и подршке дјечи из социјално угрожених породица.

Посједује знање енглеског језика B1 – Intermediate.

УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ЗАВРШНОГ РАДА

Завршни рад на другом циклусу Студијског програма социјални рад, под називом *Социоекономска обиљежја породица малољетних делинквената - студија случаја: Дневни центар за малољетнике Бања Лука* написан је на 81 страници, у које не спадају насловне стране на српском и енглеском језику, као ни странице на којима је садржај, списак кориштене литературе, прилози и биографски подаци кандидата.

Рад је подијељен на седам поглавља. Уз стандардне Увод и Закључак, мастер рад кандидата Марка Ружичића има још пет поглавља, са 18 потпоглавља.

Главна поглавља су: Увод, Дефинисање основних појмова, Теоријска полазишта, Методолошки приступ, Резултати истраживања и Закључак.

Уводни дио садржи образложење за одабир теме, у коме се истиче неопходност научног осврта на проблем малољетничке делинквенције и праћења узрока делинквентног понашања. Истраживање, које је приказано у мастер раду, бави се преиспитивањем утицаја социоекономских карактеристика породице на појаву малољетничке делинквенције и могућностима социјалног рада са овом категоријом корисника.

У поглављу „Дефинисање основних појмова“ кандидат одређује појмове: породица, малољетничка делинквенција, социјални рад и дневни центар за малољетнике.

Поглавље „Теоријска полазишта“ садржи четири потпоглавља у којима је елаборирано следеће: теоријски концепти узрочности малољетничке делинквенције (биопсихопатолошке теорије, социјалнопсихолошке теорије и социолошке теорије), концепт ризичних и протективних фактора, социјална искљученост као узрок малољетничке делинквенције и теоријске основе социјалног рада

У поглављу „Методолошки приступ“ објашњава се предмет истраживања, циљеви истраживања, хипотетички оквир истраживања, методе и узорак истраживања, научна и друштвена оправданост истраживања.

У поглављу „Резултати истраживања и расправа“ подаци, који су добијени у истраживању, приказани су унутар три дијела. У првом дијелу су презентовани резултати који се односе на социодемографска и криминолошка обиљежја малољетних делинквената. У другом дијелу су приказана социоекономска обиљежја породица малољетних делинквената и то: демографска обиљежја породица малољетних делинквената, образовни ниво чланова породица малољетних делинквената, материјално-финансијске прилике породица малољетних делинквената, дефицијентност породица малољетних делинквената и дисфункционалност породица малољетних делинквената. У трећем дијелу приказан је социјални рад у Дневном центру за малољетнике Бањалука.

У поглављу „Закључак“ кандидат даје осврт на резултате истраживања тако што их компарира са резултатима сличних истраживања и пропитује основаност теоријских схватања узрока малољетничке делинквенције. Такође, даје закључни осврт на актуелни и потенцијални допринос социјалног рада у предупређењу и сузбијању малољетничке делинквенције у Републици Српској.

Овако структурирано и изведено истраживање задовољава стандарде завршног рада на другом циклусу студија.

СТРУКТУРА ЗАВРШНОГ РАДА

Структуру мастер рада под називом *Социоекономска обиљежја породица малољетних делинквената - студија случаја: Дневни центар за малољетнике Бања Лука*, кандидата Марка Ружичића, чине следећа поглавља:

УВОД

1. ДЕФИНИСАЊЕ ОСНОВНИХ ПОЈМОВА

2. ТЕОРИЈСКА ПОЛАЗИШТА
 3. ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД КАО ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА И МАЛОЉЕТНИЧКА ДЕЛИНКВЕНЦИЈА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ
 4. МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП
 5. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И РАСПРАВА
- ЗАКЉУЧАК
ЛИТЕРАТУРА
ПРИЛОЗИ

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА ЗАВРШНОГ РАДА

Предмет истраживања су социоекономска обиљежја породица малољетних делинквената, који су корисници услуга Дневног центра за малољетнике у Бањалуци. Теоријско полазиште су социолошка схватања о утицају социјалних фактора на појаву делинквенције. Према тим схватањима, узроци малољетничке делинквенције налазе се у социјалном окружењу, а породица је прва (примарна) социјална средина у којој одрастају млади. На основу ових теорија изведен је концепт ризичних и протективних фактора, међу којима сесоциоекономска обиљежја породице сматрају факторима ризика. Истраживање је понудило одговор на питање да ли већина корисника Дневног центра за малољетнике Бања Лука потиче из породица у којима превладавају неповољна социоекономска обиљежја.

Слиједом постављених истраживачких питања, пошло се од опште хипотезе да већина малољетних делинквената потиче из породица у којима превладавају неповољна социоекономска обиљежја. Ова хипотеза је испитана помоћу пет посебних хипотеза, у којима се тврди да већина испитаника живи у урбаном подручју, те да је у већини њихових породица присутна образовна депривација, неповољна материјално-финансијска ситуација, дефицијенција и дисфункционалност.

Научни циљ истраживања је научна дескрипција, тј. да се на основу резултата истраживања предоче социоекономска обиљежја породица малољетних делинквената, која се посматрају као фактори делинквенције. У ширем смислу, циљ истраживања је објашњење чинилаца малољетничке делинквенције (ограничено на фактор утицаја породице) ради стицања бољег увида у ову појаву.

Посебни циљеви су дескрипција и објашњење сљедећих обиљежја породица малољетних делинквената: мјесто пребивалишта, категорија становништва (домицилно, расељено, повратници), стамбени услови, запосленост родитеља, образовни ниво родитеља, финансијске прилике породице, структура породице (потпуне и непотпуне породице), функционалност породице (унутарпородични конфликти и социјалне девијације родитеља).

Истраживањем су продубљена сазнања о малољетничкој делинквенцији, тако што су на основу утврђених социоекономских обиљежја породица малољетних делинквената преиспитана схватања о повезности појаве малољетничке делинквенције и социоекономских прилика породица у којима живе.

МЕТОДЕ КОРИШТЕНЕ У ЗАВРШНОМ РАДУ

Истраживање је проведено у виду студије случаја, при чему се пошло од тога да као предмет студије може бити појединац или цијела група. У овом истраживању то су корисници Дневног центра за малољетнике Бања Лука. Будући да се у истраживањима случаја најчешће користе методе испитивање путем интервјуа и/или посматрања те анализа садржаја, у овој студији случаја примијењена је анализа садржаја (докумената) и интервју.

Из популације, коју чине малољетни починиоци кривичних дјела са пребивалиштем на подручју надлежности Центра за социјални рад Бањалука, одабран је узорак који чини 105 малољетника и њихових породица, испитаних преко њихових досијеа. Анализом садржаја су обухваћени досијеи малољетних делинквената, који су упућени на обавезни третман у Дневном центру за малољетнике Бањалука. Извор за анализу биле су социјалне анамнезе, налази и стручна мишљења, судски и други документи у досијеима малољетних делинквената који су настали током рада Дневног центра.

Интервју који је обављен са стручном радницом у Дневном центру послужио је за проширење сазнања о обиљежјима породица малољетних делинквената, провјеру података који су добијени анализом садржаја докумената и добијање информација о социјалном раду у Дневном центру. Примијењен је полуструктурирани интервју, који испитанику даје довољну слободу у формулисању одговора, а истраживачу омогућава лакшу обраду података.

РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ЗАВРШНОГ РАДА

Резултати истраживања потврђују налазе ранијих истраживања о врсти и структури малољетничке делинквенције. Међутим, резултати о социоекономским обиљежјима породица малољетних делинквената одступају од уобичајених схватања о ризичним унутрапородичним факторима малољетничке делинквенције.

Насупрот схватању да је имовинско стање предикторно, у смислу да више младих преступника долази из сиромашних и образовно депривираних породица, резултати показују да, иако преовладавају имовински деликти, малољетни преступници углавном не обитавају у сиромашним породицама.

Када је у питању повезаност деструкције породице и малољетничке делинквенције, резултати истраживања су показали да већина малољетних делинквената долази из цјеловитих породица, а разводи нису честа појава.

Према резултатима истраживања дисфункционалност породице није значајно заступљена. У већини породица малољетних делинквената нису изражени сукоби, нити насиље у родитељском пару или према малољетнику. Не може се говорити ни о васпитној запуштености, јер родитељи малољетних делинквената показују велико интересовање за промјену понашање своје дјеце. У том циљу одговорно сарађују са стручним радницима у Дневном центру за малољетнике и Центру за социјални рад Бањалука.

Резултати истраживања су показали је да у већини породица корисника Дневног центра за малолетнике нису значајно заступљени ризични социоекономски фактори. Према томе, у рјешавању проблема малолетничке делинквенције битно је имати у виду, не само утицај примарног (породичног) окружења, него и утицај ширег друштвеног окружења, на шта указују социолошка теоријска схватања, која су била полазиште у овом истраживању

Научна значај истраживања огледа се у проширењу теоријских и емпиријских сазнања о појави малолетничке делинквенције. Компарација резултата овог истраживања са резултатима сличних истраживања указала је на специфичност проблема малолетничке делинквенције у одабраном подручју истраживања. Испитивање егзогених фактора, који на нивоу породице утичу на појаву делинквентног понашања малолетника, може допринијети проширењу теоријских сазнања у области науке социјалног рада, криминологије, социјалне педагогије, социјалне патологије и других сродних наука које се баве овом проблематиком.

Друштвени значај истраживања огледа се у томе што је указано на потребу адекватне друштвене реакције у области социјалног рада. Ово је значајно због тога што постоји оправдана забринутост да ће, у недостатку правовремене интервенције, малолетни делинквенти наставити са чињењем кривичних дјела и у доба пунољетства. Добијени резултати могу послужити за осмишљавање и унапређење превентивних приступа у области малолетничке делинквенције. С обзиром на значај породице у процесу социјализације младих, истраживање указује на могућности дјеловања социјалног рада и сродних помажућих професија у правцу јачања протективних фактора и елиминисања ризичних фактора који утичу на делинквентно понашање малолетника.

ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Комисија сматра да је кандидат Марко Ружичић обавио истраживање у складу са пријављеном темом. У раду су систематизована шира теоријска и практична сазнања о предмету истраживања.

Истраживање је урађено на основу релевантног методолошког оквира, а примјена одговарајућих метода и техника омогућила је ваљану провјеру постављених хипотеза.

Увидом у завршни рад и осталу приложену документацију, комисија закључује да кандидат Марко Ружичић испуњава прописане услове за одбрану мастер рада.

Имајући у виду наведене чињенице и оцјене, Комисија Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци предлаже да кандидату Марку Ружичићу одобри јавну одбрану завршног рада под називом „Социоекономска обиљежја породица малољетних делинквената - студија случаја: Дневни центар за малољетнике Бања Лука“.

КОМИСИЈА:

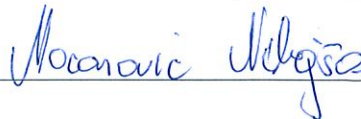
1. Доц. др Александар Јанковић, доцент, ужа научна област теоријска социологија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, председник;

2. проф. др Драгана Шћеповић, ванредни професор, ужа научна област посебна подручја социјалног рада, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан;

3. проф. др Небојша Мацановић, ванредни професор, ужа научна област општа педагогија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан - ментор;

Бања Лука, 02.02.2022. године

Број:08/1.112/22

Датум: 01.02.2022.

На основу члана 3. Правилника о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци број 02/04-3.2688-4/17 од 28.09.2017. године издаје се

У В Ј Е Р Е Њ Е

Овим се потврђује да је мастер рад кандидата **Марка Ружичића** под називом „Социоекономска обиљежја породица малољетних делинквената-студија случаја: Дневни центар за малољетнике Бањалука“ провјерен путем званичног софтвера за откривање плагијата дана 31.01.2022. године.

Шеф библиотеке

Нина Лујана

Продекан за научноистраживачки рад

[Signature]

ДОСТАВЉЕНО:

- Ментору
- А/А